

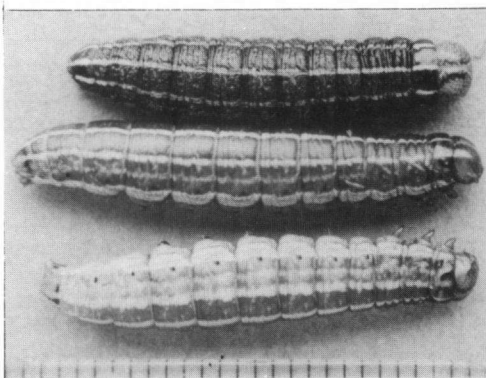
Oproep voor Grasuil- waarnemingen

Iedereen herinnert zich nog wel de spectaculaire berichten omtrent kaalvraat door rupsen van de Grasuil in het Deelerwoud in het voorjaar van 1987. Naar aanleiding hiervan wil ir. J. Graveland de ecologie van de Grasuil bestuderen en vraagt u om uw waarnemingen van deze dieren naar hem op te sturen.

In mei en juni van het vorige jaar werd het Deelerwoud getroffen door een rupsenplaag. Rupsen van de Grasuil (*Cerapteryx graminis*) deden zich te goed aan de Bochtige smele (*Deschampsia flexuosa*) en vraten 500 hectare volkomen kaal. Bochtige smele vormt dichte, aaneengesloten zoden waarin andere soorten zich nauwelijks kunnen vestigen. Het verdwijnen van Bochtige smele had tot gevolg dat planten als Liggend walstro (*Galium saxatile*), Heidespurrie (*Spergula morisonii*) en Boskruiskruid (*Senecio sylvaticus*) zich explosief uitbreidde. Ook werden meer kiemplanten van Zomereik (*Quercus robur*) en Lijs-terbes (*Sorbus aucuparia*) vastgesteld.

Beheerders van dit soort gebieden (oude, open opstanden van grove den en vergraste heideterreinen) streven naar een veelzijdiger bosontwikkeling met een sterkere natuurlijke verjonging, en de plaag trok daarom hun belangstelling. Een aantal instituten (het bosbouwkundig instituut 'de Dorschkamp', het Instituut voor Oecologisch Onderzoek en de Plantenziektenkundige Dienst) deden onderzoek aan deze plaag en naar aanleiding daarvan organiseerde 'de Dorschkamp' afgelopen najaar een symposium. Beheerders en onderzoekers bespraken daar het verloop van de plaag, eventuele oorzaken, en gevolgen voor de vegetatie en het beheer.

Naar de gevolgen op wat langere termijn stelt Natuurmonumenten, eigenaar van het Deelerwoud, thans een onderzoek in. Er zijn een aantal vragen. In

De Grasuil (Cerapteryx graminis)
Foto: J. Tinbergen.

de eerste plaats: waardoor ontstond deze plaag en zijn er in de toekomst meer plagen te verwachten? Mogelijk houdt deze plaag verband met de sterke toename van Bochtige smele gedurende de laatste decennia, mede onder invloed van de zure regen. Waarschijnlijk is de populatie de laatste jaren geleidelijk toegenomen, met een mogelijke versnelling in de jaren vlak voor de plaag als gevolg van drie strenge winters. Zeker weten we dit niet en we zouden dan ook graag beschikken over vangstgegevens van de Grasuil. Met name gegevens over een reeks van jaren en gegevens van de hogere zandgronden zijn van belang. Maar ook meer incidentele gegevens zijn welkom. Mogelijk is aan de hand van deze gegevens een plaag in de toekomst beter te voorspellen.

In de tweede plaats zijn we geïnteresseerd in meldingen van kaalvraat op andere plaatsen. De plaag bleef niet tot het Deelerwoud beperkt. Er kwamen al meldingen van Planken Wambuis, de Hoge Veluwe en het Kootwijkerzand, en we zouden graag willen weten of er meer gebieden zijn waar kaalvraat optrad.

Ten slotte raden we geïnteresseerden aan in april en mei eens extra te letten op de tot 3 cm grote (in april veel kleiner), bruingestreepte rupsen van de Grasuil. Ze zitten doorgaans onder in de zode en zijn dus vrij moeilijk zichtbaar. Mocht er een plaag ontstaan dan zijn we er deze keer vroeg genoeg bij om waarnemingen te doen en metingen te verrichten.

Er is nog maar weinig over de ecologie van de Grasuil bekend ondanks het feit dat soms spectaculaire plagen optreden. Dat geldt in het bijzonder voor de eerste rupsenstadia. Vanwege de gevolgen voor de vegetatie en mogelijke implicaties voor het beheer is het belangrijk over meer gegevens te beschikken. We roepen een ieder op die gegevens over de Grasuil heeft verzameld deze op te sturen. Dit kan naar onderstaand adres. Heeft u vragen of commentaar dan horen we dat graag. De resultaten zullen te zijner tijd worden gepubliceerd. Bij voorbaat dank voor de medewerking.

ir. J. Graveland
Bornsesteeg 1-12c
6708 GA Wageningen